

Українська Католицька Церква Св.Родини

Парох: о. Микола Попович
225 N. 4th St.

Lindenhurst, NY 11757

Phone: (631) 225-1168 / Fax: (631) 225-1177

E-mail: popovici1@aol.com

Web Page: www.holyfamilyucc.com

Facebook: Saturday School:

<https://www.facebook.com/HFUkrainianSchool>

Holy Family Ukrainian Catholic Church

Pastor: Fr. Olvian N. Popovici

225 N. 4th St., Lindenhurst, NY 11757
Phone: (631) 225-1168 / Fax: (631) 225-1177

Parish Center: (631) 225 - 1203

E-mail: olvianpopovici@yahoo.com

Trustees: Silvia Smith (516) 712 - 5526

Nadiya Moskalyuk (631) 579-1519

Choir Director: Iryna Popovych 943-3348

Nataliya Popovici – English cantor

Advisor: Gloria Tolopka (631) 667-6483

Sunday Divine Liturgies: 9:00 am - English / 10:15 am - Ukrainian

Weekday Divine Liturgies: 8:00 am or 9:00 am or 7:00 pm

Holy Days Liturgy: 9:00 am or Previous Day at 7:00 pm

No. 01-A /18

CHURCH BULLETIN – ЦЕРКОВНИЙ ВІСНИК

January 7, 2018 / Січень 7, 2018

РОЗКЛАД БОГОСЛУЖЕНЬ

Неділя, 7-го Січня, 2018р. РІЗДВО ГОСПОДА БОГА І СПАСА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.

Святковий Глас: Апостол: до Галатів 4:4 - 7. / Євангеліє: Маття 2:1 – 12.

9:00 год. ранку – За Парафіян – англ. мовою.

10:15 год. ранку – За Парафіян - укр. мовою.

- Мирвання з роздачою просфори після Служби Божої.

Замітка: Цього тижня вічне світло горітиме в пам'ять Покійних від Родини Сабаділо († Ганна, † Михайло, † Анна,), зам. Родина Сабаділо.

Понеділок, 8-го Січня 2018. – Собор Пресвятої Богородиці і св. Йосифа Обручника (Храмовий Празник нашої парафії).

9:00 год. ранку – Служба Божа - укр. мовою.

Мале освячення води; Мирвання з роздачою просфори після Служби Божої.

Вівторок, 9-го Січня, 2018. Св. Первомученика Стефана.

9:00 год. ранку - Служба Божа - укр. мовою.

Про святкування Різдва у Східних Католицьких Церквах
Христе, наш Захиснику, взявши на себе людське тіло, Ти дав нам ласку стати Богоподібними (Св. Іван Дамаскин)

Східна католицька церква має прекрасні та давні традиції святкування Різдва, яке зазвичай, називають Празником Різдва Господа. Час до Різдва відомий, як період до Різдва Христового, і він триває довше, ніж Пилипівка. Вона має кілька різних практик.

Піст: східні католики готуються до великого свята постом –

подібно до Великого посту. Цей піст називається передріздвяним або Пилипівкою, оскільки починається після свята Св. Филипа 14 листопада і триває 40 днів до Різдва Христового. У деяких Церквах, які в Сполучених Штатах, передріздвяний піст починається після свята Непорочного Зачаття Святої Анни в Східних Церквах.

Царські часи: це особливе богослуження, яке сягає часів Імператора та Візантійської імперії в Константинополі. Службу служили лише тричі на рік, один з яких на Святвечір. Це підкреслює царське походження Христа та Його велич. Дзвони, іконопис, спів, молитви. Тоді не служиться Божественної Літургії, але згодом в день служиться Літургія Святого Василя, котру служать лише десять разів на рік.

Свята Вечеря: святвечір – це день посту; тим не менш, вечеря - важлива подія. Часто стіл прикрашають білою скатертиною та ставлять сіно з круглим хлібом посередині "Колачем". Свічки запалюються, і порожнє місце зарезервовано для "несподіваного гостя", для якого завжди повинно бути місце, на відміну від того, що Марії та Йосифові не знайшлося місця. Традиційно люди колядували раніше, а також обмінювалися подарунками напередодні різдвяного вечора.

Різдвяна ялинка: Різдвяна ялинка, звичайно, не ставилася до Різдва, але напередодні самого празника. Вічнозелене дерево символізує вічне життя, яке нам пропонує Ісус. Прикраси дерева нагадують нам, що Бог благословляє нас і прикрашає кожного з нас дарами та талантами.

Північна – це богослуження, яке служилося саме в опівночі, церковні дзвони дзвонять, щоб оголосити Еммануїла "З нами Бог". Різдвяна літургія багата гімнами та піснями подяки та радості. Вона завжди розпинається словами: "Слава Богу на висотах, на землі мир, людям доброї волі" (Лк 2:14).

Проповідь святого Григорія Великого на Різдво Христове

вселяє надію та радість про Різдво Господа лише кількома

простими лініями: "Христос народився, прославляйте його!

Христос прийшов із неба, вітайте Його!

Христос на землі, радійте!

Співай для Господа вся земле,

Радісно хвалить Його усі народи,

Бо Він прославився

Дорогі парафіяни та гості, запрошуємо Вас до нашого парафіяльного залу на щонедільну каву та солодощі після Божественних Літургій!

Христос Рождається! Славимо Його!

Дорогі парафіяни!

Наші серця наповнені ніжністю Божої любові, коли ми бачимо маленьких дітей на колінах перед сценою Різдва. Прості тварини, ангели, Діва Марія і Святий Йосиф, а також новонароджене Дитятко в яслах - хто може протистояти цій красивій сцені? У такі моменти ми пригадуємо слова Ісуса: "Нехай маленькі діти прийдуть до мене".

Різдвяна сцена продовжує нас приваблювати, навіть, коли ми старіємо. Різдво зберігає хвилювання, що перевершує блиск, подарунки, прикраси та святкові заходи. Більшість людей, навіть ті, для кого Різдво може бути часом випробування, інтуїтивно відчувають підхід до цього "найпрекраснішого часу року". Для деяких, однак, чудо народження Христа зникає, як тільки закінчується різдвяний сезон. Прикраси складаються в коробки а разом з ними і думки про Святу Родину. Мир, радість і любов у наших різдвяних вітаннях забуваються так швидко, як наші новорічні постанови. Настав час зробити додаткові зусилля, щоб зберегти Різдво в нашому житті та в цей рік, наблизившись до Ісуса.

Докази вказують на те, що більшість людей не дуже практикують свою віру, тому що з багатьох різних причин вони ніколи не розуміли цього найбільшого ДАРУ, який Бог Отець подарував світові. Бог відкрив себе, як наш милосердний Отець у житті Христа. Це можуть відчути зачаровані діти перед сценою Різдва. Коли ми стаємо дорослими, наше завдання – зберегти цю віру та любов, щоб вітати Його в наших серцях. Церква закликає кожного з нас поглиблювати свою віру і відносини із Господом. Прихід Христової Дитини означає прихід Ісуса до тих, хто є в його Церкві. Коли будемо, як діти, тоді побачимо Народження Ісуса очима повними дива, страху та любові.

Для того, щоб зрозуміти нескінченну Любов, яку має Отець для нас, ми, католики, повинні знати нашу віру і прагнути до святості. Це означає, що ми повинні вивчати про нашу віру з добрих католицьких джерел, таких, як отці ранніх Церков, а також докторів та вчителів Церкви. Знати Ісуса – це знати Отця. І щоб пізнати Ісуса, ми мусимо взяти на себе зобов'язання проводити час, читаючи добрі, традиційні католицькі джерела та молячись, навіть лише кілька хвилин протягом дня. Просто присутність в Церкві в неділю, не живучи нашої вірою поза Церквою, є недостатньою, щоб привести нас до пізнання Святої Трійці. Батьки: ви відповідальні перед Всемогутнім Богом, щоб виховувати своїх дітей у вірі. Жодна світська діяльність не є важливіша, ніж недільна Літургія, катехиза та молитва. Ви є прикладом для своїх дітей. Занадто багато батьків після того, як діти

отримують Перше Святе Причастя, не наполягають на тому, щоб їхні діти приходили на Божественну Літургію щонеділі та продовжували вивчати і жити своєю вірою щодня. Занадто багато подружніх пар переживають сімейні труднощі і перестають відвідувати Літургію. Дуже багато одиноких людей вводяться в оману іншими заняттями. Занадто багато людей вважають себе католиками, не знаючи навіть основних правд Віри. Діти: ви несете відповідальність за послух батькам і вивчення своєї віри. Пам'ятаймо про наш борг перед Богом за всі його ласки, які Він щедро зсилає на нас у добрі та важкі часи. Він випробовує нашу любов до Нього. Ми завжди повинні звертатися до Нього про сили у всьому. Ми повинні просити Його про ласку зростати у любові до Нього та у довірі Його Пресвятому Серцю. Бажаю щасливого Різдва і благословення Господнє нехай буде з усіма вами тепер і протягом нового року!

**Щиро бажаю щасливих свят Різдва Христового!
Отець Олів'ян Микола Попович з родинюю.**

Чому 25 грудня (6 січня) є пов'язане з днем народження Ісуса?

Біблія пропонує декілька підказок: Святування Різдва Христового не згадується в Євангеліях чи Діях Апостольських; не подано дати, а ні пори року. Біблійне посилання вказує на пастухів, які вночі стежать за своїми стадами, коли вони чують новину про народження Ісуса (Лука 2: 8), можуть припустити сезон народження ягнят; в холодний місяць грудня, з іншого боку, вівці, мабуть, були в загороді. Проте, більшість вчених підкреслювали богословську основу, а не календарну. Крім біблійних доказів, існують джерела з першого та другого сторіччя в працях ранніх християнських письменників, таких як Іринея (с. 130-200) або Тертуліана (с. 160-225), де не згадується про святкування народження Христового. Оріген Олександрійський (165-264 рр.), відкидаючи римські "язичницькі" практики, свідчить про те, що народження Ісуса не відзначалося подібними святами в цьому місці і часі. Тому, ми можемо сказати, що Різдво взагалі тоді не відзначалося. Служіння Ісуса, чудеса, страсті та воскресіння часто були

найцікавішими для християнських письменників першого та початку XX століття. Але з плином часу народження Ісуса стане проблематичним. Ми можемо почати бачити цю зміну вже в Новому Завіті. Найдавніші писання – євангелісти Павло та Марко - не згадують про народження Ісуса. Євангелія від Матея і Луки є добре відомі, про народження Христа, хоча і не вказують дату. Нарешті, близько 200 А.Д., християнський вчитель в Єгипті вказує на дату народження Ісуса. За словами Климента Олександрійського, кілька різних днів були запропоновані різними християнськими групами. Як не дивно, Климент взагалі не згадує 25 грудня.

Зрозуміло, що з визначенням дати народження Ісуса в кінці другого століття існувала велика невизначеність, а також великий інтерес. Однак у четвертому столітті ми знаходимо посилання на дві дати, які були широко визнані - і тепер також святкуються, як Різдво: 25 грудня в Західній Римській імперії та 6 січня на Сході (особливо в Єгипті та Малій Азії). Сучасна вірменська церква продовжує святкувати Різдво 6 січня; для більшості християн, проте, 25 грудня буде переважним, а 6 січня в кінцевому підсумку стало називатися святом Богоявлення, в ознаменування приходу мудреців до Вифлеєму. Період між ними став святковим сезоном пізніше відомим як 12 днів Різдва.

Найдавніша згадка про 25 грудня, як день народження Ісуса, походить від римського альманаху в середині четвертого століття, в якому перераховані дати смерті різних християнських єпископів і мучеників. Перша дата, зазначена 25 грудня, позначена: *natus Christus in Betleem Judeae*: "Христос народився в Вифлеємі Юдейським." Отже, майже через 300 років після народження Ісуса ми знаходимо людей, які спостерігали за його народженням в середині зими. Але як вони визначили дати 25 грудня та 6 січня?

Найвідомішою теорією про походження різдвяних свят є те, що вона була запозичена з язичницьких свят. У кінці грудня римляни мали свій зимовий фестиваль *Saturnalia*; варварські народи північної та західної Європи зберігали святкові часи в подібні часи. Щоб досягти цього, в 274 р. Римський імператор Ауреліан 25 грудня встановив свято народження Сонця. Різдво, вважають вчені, відокремилася від цих язичницьких сонячних фестивалів. Згідно з цією теорією, ранні християни навмисно вибирали ці дати для заохочення розповсюдження Різдва та християнства в римському світі: якщо Різдво виглядало як язичницьке свято, то більше язичників були б відкриті як для свята, так і для Бога, народження якого вони святкували. Незважаючи на свою популярність сьогодні, ця теорія витоків Різдва має свої проблеми. Це не знайдено в жодному стародавньому християнському творі.

Найважливіше, перша згадка про дату Різдва (близько 200 р. н.е.) та найближчі свята, які ми знаємо про (близько 250-300), настали в той період, коли християни не брали великих запозичень з язичницьких традицій такого очевидного характеру. Окремі християнські вірування та практика не були сформовані в ізоляції. Тим не менш, протягом перших кількох сторіч А.Д. переслідувана християнська меншина була дуже стурбована віддаленням себе від більших громадських

язичницьких релігійних свят, таких як жертви, ігри та свята. Це все ще було вірним, як наслідок жорстоких переслідувань християн, проведених римським імператором Діоклетіаном між 303 і 312 А. Д. Це змінилося лише після того, як Константин повернувся на християнство. З середини четвертого століття ми знаходимо християн, які навмисно пристосовували та християнізували язичницькі свята. Відомим прихильником такої практики був Папа Григорій Великий, який у листі, написаному в 601 році до християнського місіонера в Британії, рекомендував не знищувати місцеві язичницькі храми, а перетворювати їх на церкви, і що язичницькі свята будуть святкуватися як свята християнських мучеників. У цей пізній момент Різдво могло придбати деякі язичницькі прикмети. Але у нас немає доказів того, що християни прийняли язичницькі свята в третьому столітті, коли були встановлені дати для Різдва. Таким чином, мало ймовірно, щоб дата була просто вибрана, щоб відповідати язичницьким сонячним святам. Існує ще один спосіб пояснити походження Різдва 25 грудня: Як не дивно, що ключ до знайомств з Ісусом може прийти до дати смерті Ісуса на Пасху. Ця думка була вперше запропонована сучасним світом французьким вченим Людовіком Дюшеном на початку 20 ст і повністю розвинута американським істориком Томасом Тальлі в останні роки. Але вони, безумовно, не першими відзначили зв'язок між традиційною датою смерті Ісуса та його народженням. Близько 200 нашої ери Тертуліан з Карфагену повідомив про розрахунок, що 14-й Нісан (день розп'яття згідно Євангелії від Івана) в рік смерті Ісуса був еквівалентним 25 березня в календарі Римського (Сонячного) календаря. 25 березня, звичайно, за дев'ять місяців до 25 грудня; пізніше він був визнаний святом Благовіщення - пам'ять про зачаття Ісуса. Таким чином, Ісус вважався зачатий і розп'ятий в той же день року. Рівно через дев'ять місяців, 25 грудня народився Ісус. Ця ідея виникає в анонімному християнському трактаті під назвою "On Solstices and Equinoxes", яке, походить з Північної Африки четвертого століття. У трактаті сказано: "Тому наш Господь зачався 8 квітня [25 березня], тобто день, коли Він також і страждав". Виходячи з цього, трактат прив'язує народження Ісуса до Зимового сонцестояння. Августин теж був знайомий з цією асоціацією. У трактаті "Про Трійцю" (близько 399-419) він пише: "Бо він [Ісус] вважається зачатий 25 березня, у день, коли він також страждав; тому лоно Пресвятої Богородиці, в якому він був зачатий, де ніхто з народжених не був народжений, відповідає новому гробові, в якому він був похований. Але він народився, згідно з традицією, 25 грудня". "Агнець був замкнений у безплідному лоні Пресвятої Діви, який забрав і забирає у вічну жертву гріхи світу". Таким чином, ми маємо християн, які дотримуються двох світових розрахунків народження Ісуса на тій підставі, що його смерть і зачаття відбулися в той же день (25 березня або 6 квітня) і складаються з двома близькими, але різними результатами щодо дат його народження (25 грудня та 6 січня).

Витяг з книги "Як 25 грудня стає Різдрвом" Ендрю МакГоуен спочатку з'явився в "Біблійному огляді", в грудні 2002 р. Статтю вперше було перевидано в "Біблійній історії" в грудні 2012 року.

СЛОВО СВ. ІВАНА ЗОЛОТОУСТОГО НА НОВИЙ РІК

Християнин повинен святкувати не в призначений час, не в перший день місяця, не тільки в неділі, а все життя проводити в постійному святкуванні. А яке повинно бути воно? Про це послухаймо св. апостола Павла, який говорить: «Святкуймо не у старій заквасці, ані у заквасці злоби й лукавства, а в опрісноках чистоти й правди» (1 Кр. 5,8). Якщо в тебе чисте сумління, то ти маєш постійний празник, бо наповнюєшся добрими надіями й радієш очікуванням майбутнього добра. Та коли ти неспокійний у душі й винний у багатьох гріхах, то на тисячах празників і урочистостей ти почуватимеш себе не краще від тих, що плачуть. Яка мені користь зі світлого дня, коли моя душа покрита докорами сумління? Тож якщо ти хочеш мати користь з нового року, то зроби так: наприкінці року подякуй Богу, що Він зберіг тебе до цього часу; пожалкуй у своєму серці за все погане, що ти зробив, полчи час свого життя і скажи собі сам: дні біжать, літа минають, більшу частину своєї дороги я вже пройшов, а що доброго зробив? Чи попрощаюсь з цим світом без усякої чесноти? Суд перед дверми, остаток життя йде до старості. «Так нехай світить перед людьми ваше світло, щоб вони, бачивши ваші добрі вчинки, прославляли вашого Отця, що на небі» (Мт. 5,16). Таке світло принесе тобі велику нагороду. Не прикрашуй вінками дверей свого дому, але веди таке життя, щоб одержати на свою голову від Спасителя вінець правди» (св. Іван Золотоустий).

Проповідь на Новий 387 р.)

Різдво Господа нашого Ісуса Христа

ХРИСТОВЕ РІЗДВО В ПЕРШИХ ВІКАХ: Протягом трьох перших сторіч християни не мали окремого празника Христового Різдва. У той час був тільки празник Богоявлення, яке святкували 19 січня. Цей празник поєднував у собі і Христове Різдво і Хрещення Ісуса в ріці Йордані. Грецьке слово "Епіфанія" чи "Теофанія", що значить "З'явлення" чи "Богоявлення", у перших віках християнства означало не тільки появу Ісуса Христа при його хрещенні, але і його появу на землі, тобто його народження. Святий Климент Олександрійський (к. † 215) говорить, що за його часів одні уважали 20 травня днем Христового Різдва, інші 6 або 10 січня, а на його думку, це було 18 листопада. В одному творі з III-IV ст., який приписують святому Кипріянові, згадується 28 березня як день Різдва Спасителя. У надписі на статуй святого Іпполита Римського (к. † 235) дату Христового Різдва подано на 25 березня. У поясненнях святого Іполита щодо книги пророка Даниїла є така заувага: "Перша поява Господа в тілі, коли Він народився у Вифлеємі, сталася в середу 25 грудня, у 42-ому році Августа, від Адама 5500 року". Святий Епіфаній Кипрський († 403) в полеміці з алогами доводить, що Христове Різдво було 6 січня, а Хрещення — 8 листопада. Установлення дати Христового Різдва вплинуло на усталення дат інших празників, залежних від нього, як Обрізання, Стрітіння, Благовіщення і Різдво Івана Хрестителя. Найдавнішу проповідь на Христове Різдво в Західній Церкві знаходимо в Зенона Веронського († 380). Службу на празник Христового Різдва уклали Роман Сладкопівець, патріарх Герман, Андрій Критський, Йоан Дамаскин, Косма Маюмський і патріарх Анатолій. У VI ст. свята Єлена, мати цісаря Костянтина Великого, побудувала у Вифлеємі храм у честь Христового Різдва. У кодексах цісаря Теодосія з 438 року і цісаря Юстиніяна з 535 року знаходимо закон про загальне святкування празника Христового Різдва.

ХРИСТОВЕ РІЗДВО — НЕЗГЛИБИМЕ ТАЇНСТВО

"Дивне і преславне таїнство бачу: вертеп — небом, Діва — херувимським престолом, ясла — місцем, де народився незмістимий Христос Бог, — Його оспівуючи, величаємо" (Канон утрени празника). Найбільше і найглибше таїнство християнської віри — це таїнство воплощення Божого Сина. Предвічний Бог стає малою дитиною і не перестає бути Богом. "І Слово стало тілом і оселилося між нами", — каже євангелист Іван (1, 14). "Бог Предвічний народився", — співаємо в нашій колядці. Христове Різдво це колиска нашої віри. І тільки віра в силі це незглибиме таїнство в покорі прийняти, зрозуміти й адорувати.

Святи Отці Східної Церкви перших віків сприймали таїнство воплощення Божого Слова з глибокою вірою і великим пієтизмом. Захоплені цим таїнством, вони мають тільки слова подиву для предивної Божої любові, для жертви, смирення й убозтва новонародженого Месії і Спасителя. З їхніх уст лунають оклики невимовної небесної радості, що час спасення вже настав.

Як святи Отці, так і наша свята Церква у своїх різдвяних богослужіннях радісно оспівує і величає таїнство народження Божої Дитини. Для скріплення нашої віри і кращого розуміння цього таїнства хочемо навести уривки з різдвяних проповідей святих Отців та з наших різдвяних богослужб. Три речі заслуговують на особливу увагу: велич і значення Христового Різдва, спосіб воплощення та радість з появи Спасителя.

ВЕЛИЧ І ЗНАЧЕННЯ ХРИСТОВОГО РІЗДВА

Перше, на що святи Отці звертають особливу увагу і чим захоплюються у Христовому Різдві, це велич таїнства воплощення і його значення для цілого людського роду й нашого спасення. Святий Василій Великий († 379) у своїй різдвяній проповіді вчить нас, як сприймати таїнство воплощення: "Христове Різдво, — каже він, — властиве і перше, себто в лоні Вітця від віків, треба в мовчанні почитати. Навіть нашому умові не повинні ми дозволити, щоб досліджував це таїнство. Бо коли ще не було ані часу, ані часового простору, коли ще не було форми вислову, ані свідка-очевидця, ані того, хто б про це оповів, то як може розум утворити собі якесь поняття? Як може тут язик дати вислів для думки? Отець був і Син народився! Не кажи: коли? — а радше остав це питання! Не питай: як? На це нема відповіді! Бо "коли" це поняття часу, а "як" веде нас до тілесного родження... Бог на землі. Бог між людьми, не у вогні і серед голосу труб; не на горі, що димиться, або в темноті, ані в лянній і ревучій бурі даючи закони, але в тілесній появі, лагідний і добрий перебуває з рівними собі. Бог у тілі, не діючий здалека, як у пророків, але злучений з природою, рівною людській природі, щоб у той спосіб через своє тіло, споріднене з нами, привести назад до себе ціле людство".

Святий Григорій Богослов († 390) у своєму слові на Христове Різдво так подивляє таїнство воплощення: "Саме Боже Слово, предвічне, невидиме, незбагненне, безтілесне, начало від начала, світло від світла, джерело життя і безсмертя, відбитка первісної краси, печать непереносна, образ незмінний, рішення і Слово Отця, приймає свій вид, носить тіло задля тіла, лучиться з розумною душею задля моєї душі, очищуючи буття, Несотворений твориться, Необнятий обмежується через розумну душу, що є посередником між Богом і земним тілом". Святий Йоан Золотоустий († 407) в одній зі своїх різдвяних проповідей звеличує таїнство Христового Різдва такими словами: "Бачу незвичайне й дивне таїнство: Пастухи наповняють звуками мій слух, голосячи не пустинну пісню, але співаючи небесний

гимн. Ангели співають, архангели оспівують, херувими взивають, серафими величають, всі торжествують, бачачи Бога на землі і чоловіка на небесах; Високого — вдолі, за Його планами, а низького — вгорі по Божій любові до людей. Сьогодні Вифлеєм став небом, замість звезд прийняв співаючих ангелів, а місто сонця незбагненне вмістив Сонце правди. Не питай, як це сталося, бо де Бог хоче, там уступає порядок природи...

Що сьогодні зродила його Діва, це знаю, і що Бог зродив Його без часу, в те вірю, але спосіб зродження я навчився почитати мовчанкою... " (Твори, Т. 6, с. 692). А в іншій різдвяній проповіді він каже: "Чи може щось рівнятися з цим празником? Бог на землі, а людина на небі, ангели служать людям, люди спілкуються з ангелами і прочими небесними силами; демони втікають, смерть побита, рай отворений, клятва знята, гріх зник, провини прогнані, істина зійшла на землю. Природа, перед котрою херувими берегли рай, сьогодні злучилася з Богом" (Твори, Т. 12, с. 787). Святий Атанасій Великий († 373) у своїй науці на Христове Різдва говорить: "І хатина, в якій народила Діва, приймає вид церкви, де жертovníком — ясла, служителем — Йосиф, дяконами — пастирі, священниками — ангели, архиєреєм — Господь, престолом — Діва, чашами — матірні груди, одіжжю — вочоловічення, віялами — херувими, дискосом — Святий Дух, а Отець — дископокровець". Святий Єфрем Сирин († 373) оспівав таїнство воплощення у гарних, глибоко догматичних різдвяних гимнах. "Це є чиста ніч, — каже він, — що в ній з'явився Чистий, котрий прийшов, щоб нас очистити. Хай ніщо не домішується до наших почувань, що могло б їх заколотити" (Гимн I, 82). "День Твого Різдва поєднав небо й землю, бо в ньому Найвищий зійшов до землян" (Гимн IV, 14). "Всевишній став Дитиною, а в Нім був укритий скарб мудрості" (Гимн IV, 148). "Найвищий кормився молоком Марії тоді коли всі створіння кормилися Його багатством" (Гимн IV, 149). На литійних стихирах вечірні празника співаємо: "Небо й земля нині з'єдналися, бо Христос народився. Нині Бог прийшов на землю і чоловік зійшов на небо. Нині задля людини став видимий тілом зі своєї природи невидимий, тому й ми величаючи, взиваймо до Нього: Слава во вишніх Богу і на землі мир..." Стихира стиховні вечірні каже: "Велике і преславне чудо збулося нині: Діва родить і лоно не зотліває. Слово воплощується і від Отця не відокремлюється, ангели з пастухами славлять, і ми з ними заспіваймо: Слава во вишніх Богу і на землі мир".

ЗНАМЕННІ РИСИ ВОПЛОЧЕННЯ: Друге, чим святі Отці захоплюються у воплощенні Божого Сина, це жертва, смирення й убозтво. "І ось вам знак: — каже ангел до пастухів, — ви знайдете дитя сповите, що лежить у яслах" (Лк. 2, 12). Ті чесноти блистятимуть у цілому його житті, вони підуть з Ним на хрест і до гробу. Святий Атанасій Великий у своїй різдвяній науці кличе: "Хто не заговорить, хто не подивлятиме Господній прихід? Вгорі свобідний, а вдолі записаний. Вгорі Син, а вдолі слуга. Вгорі Цар, а вдолі наймит. Вгорі багатий, а вдолі вбогий. Вгорі відбирає поклони, а вдолі платить данину. Вгорі божественний престол, а вдолі польовий вертеп. Вгорі вітцівське незглибиме лоно, а вдолі бездушна мала криївка і ясла. Хто не подивлятиме величі речі вгорі, а малі пелени вдолі. Той, що розв'язує, в'яжеться. Той, що кормить, кормиться. Незбагнутий являється Дитиною. Той, що відчиняє джерела, потребує грудей. Той, що все носить, неказанно носить. Всюдиприсутній, невимовно обмежується. О

диво, що за преславні речі!" (Пролог).

Святий Йоан Золотоустий, вдумуючись у спосіб воплощення Божого Сина, каже: "Я бачу теслю і ясла. Дитину й пелени, народження з Діви позбавлене всього, що конечне, все в убозстві, все в бідності. Чи не бачиш ти багатства в цім великім убозстві? Як Він багатий став убогим задля нас? Як Він не мав ні ложа, ні постелі, але був положений у голих яслах? О вбогосте, що служиш за джерело багатства! О безмірне багатство, що має вид убогості!" (Твори, Т. 6, с. 698).

Святий Єфрем Сирин закликає нас до наслідування Христової покори й любови: "Сьогодні, коли Бог прийшов до грішників, то хай праведник у своїх думках не виносить понад грішників.

Сьогодні, коли Господь всесвіту прийшов до своїх слуг, то хай і пани понизяться до своїх слуг у любові. Сьогодні, коли Багатий задля нас став убогим, то хай і багатий при своїм столі гостить убогих" (Гимн I, 92-94).

ТАЇНСТВО ВОПЛОЧЕННЯ — ДЖЕРЕЛО НЕБЕСНОЇ РАДОСТІ

Радість превелика, небесна й ангельська це третя особливість, що випромінює з різдвяних проповідей святих Отців та з наших різдвяних богослужінь. Святий Йоан Золотоустий свою першу різдвяну проповідь починає словами невимовної радості й захоплення: "За чим колись тужили праотці, що передсказували пророки і що бажали бачити праведники, те сьогодні сповнилося і стало дійсністю. Бог з'явився на землі в тілі й оселився між людьми. Тому, мої дорогі, радуймося і веселімося". А в іншій різдвяній проповіді він так висловлює свою радість: "І так, коли всі радуються, то і я хочу радуватися, хочу ликувати, хочу торжествувати. Та я ликую, не граючи на цитрі, ані не рухаю смичком, ані не маю сопілки в руках, ані не запалюю смолоскипа, але замість музичних інструментів приймаю Христові пелени. Вони для мене — надія, вони для мене — життя, вони для мене — спасення, вони для мене — сопілка, вони для мене — цитра" (Твори, Т. 6, с. 698). Святий Григорій Богослов, закликаючи до радості, каже: "Христос у тілі, з трепетом і радістю веселіться, — з трепетом задля гріха, а з радістю задля надії. Хто не поклониться Предвічному? Хто не прославить Останнього? Знову розходиться темрява, знову з'являється світло... Бо я певний, що небесні сили радуються і торжествують сьогодні з нами тому, що вони чоловіколюбиві й боголюбиві".

Наші різдвяні богослужіння повні радісних і веселих тонів. На вечірні в часі литії співаємо: "Сьогодні веселяться ангели на небі і радіють люди на землі, грає все створіння, бо народився у Вифлеємі Спаситель Господь, і вся злоба ідоляська зникла, і царствує Христос на віки". На стихирах хвалитних утрени: "Веселіться праведні, — закликає Церква, — небеса радуйтеся, грайте гори, бо народився Христос. Діва наче херувими творить трон, держачи при грудях воплощене Слово-Бога. Пастирі Народженого славлять, мудреці Владиці дари приносять, ангели, співаючи, кличуть: Недослідимий Господи, слава Тобі".

Святі Отці й наші різдвяні богослужби не тільки подивляють і величають таїнство воплощення, але й нас закликають, щоб ми разом з Пречистою Дівою Марією, святим Йосифом, з ангелами, пастухами й мудрецами прийшли і віддали Христові поклін, принесли йому в дар нашу віру й любов. Святий Григорій Богослов у вищезгаданій різдвяній проповіді звертається до нас: "Поклонися Різдва, через котре ти висвободився від вузлів родження. Віддай честь малому Вифлеємові, що тебе знову

привів до раю. Стань на коліна перед яслами, через котрі, будвши нерозумним, ти оживився Словом... іди із зізвздою, принеси з мудрецями дари: золото, кадило й миро, як Цареві і як Богові, і як умерлому задля тебе. Прославляй з пастухами, ликуй з ангелами, оспівуй з архангелами, щоб утворилось спільне торжество небесних і земних сил". На вечірні празника, величаючи Божу Дитину, співаємо: "Що Тобі принесемо, Христе, який задля нас як чоловік з'явився на землі? Бо кожне Твоє створіння приносить Тобі благодарення: ангели — спів, небо — зізвзду, мудреці — дари, пастухи — чудо, земля — вертеп, пустиня — ясла, а ми — Матір Діву. Предвічний Боже, помилуй нас".

о. Катрії Юліян, ЧСВВ, Пізнай свій обряд. Свічадо, 2004

Що означає Різдво Христове для українців

Українці з давніх-давен – віруюча нація. На всі цикли сільськогосподарських робіт, родинні події, важливі віхи в життя вони просили благословення Господа. У "Символі віри" передаються усі три найголовніші складники і чинники вірування українців, що й пояснює основну суть Різдва для нашого народу:

1: Вірую в Єдиного Бога Отця, Вседержителя, Творця неба і землі, всього видимого й невидимого

2: І в Єдиного Господа Ісуса Христа, Сина Божого, Єдиного, що від Отця народився перше всіх віків, Світло від Світла, Бога істинного від Бога істинного, рожденного, несотвореного, єдиносущного з Отцем, що через Нього все сталося. Він для нас, людей, і ради нашого спасіння зійшов з небес, і воплотився від Духа Святого і Марії Діви, і став чоловіком.

3: І в Духа Святого, Господа, Животворящого, Котрий від Отця походить, і Йому з Отцем і Сином однакове поклоніння і слава, він бо говорив через пророків.

Традиції Різдва: Водночас українці не будували і не будують релігійних стереотипів, які б зациклювали їх на певних діях, пов'язаних з релігією. Так, приміром, святкування Різдва Христового в кожному регіоні має свої особливості, відмінності та власні "родзинки", що робило і робить святкування ще більш родинним, особистісним, яке водночас зближує і осяває. Різдву передував Піст. Пости перед святами, як і перед Різдвом – хороша можливість очистити думки і помисли, зануритися в себе, в молитви, переглянути свої вчинки, дії, звірити їх зі шляхом Господа. А також утриматися від спокус, образ, лихослів'я.

Святвечір: Напередодні Різдва, при появі першої зірки, родина сідає за **Святу вечерю**. Ця чудова традиція насичена символами і віруванням і шанується у кожній православної родині. У цей день багато хто до вечері утримується від їжі незалежно від того, дотримувався він посту чи ні. Вечеря пісна, складається зазвичай з 12 страв – за кількістю 12 апостолів (або, як вважає також багато українців – за кількістю місяців у році). Обов'язковими є кутя, узвар, хліб, сіль, часник, борщ з вушками (крихітні вареники з грибами), риба, квасоля, капуста, пампушки, калач, інші пісні страви. Кутя готується з цільних зерен пшениці (хоча в кожному регіоні по-різному: беруть жито, ячмінь, рис тощо, головне - крупи мають бути цільними), бо крупинки - символ людей, склесних в людство. За клей слугує мед, а щоб наступний рік був щедрим і родина жила в здоров'ї та достатку, до куті додають горіхи, родзинки, мак, сухофрукти тощо. На почесному місці в домі повинен стояти Дідух – житній чи пшеничний сніп, який символізує урожай, добробут і є оберегом роду. Свята вечеря розпочинається молитвою. Запалюють різдвяну свічку, що символізує пам'ять про душі предків, а також зірки, які з'явилися на небі, коли народився Христос. На вечерю збирається вся родина. Прийнято, де б хто був, повертатися у цей час до

домівки, щоб наступний рік був нерозлучним. Господар благословить вечерю: **"Дай, Боже, дочекати всім у здоров'ї до другого року!"**. Після Святвечора і аж до Водохреща вітаються фразою **"Христос народився!"** і відповідають - **"Славимо Його!"**.

Різдво, Коляда, гості, віншування, надії: Перший день Різдва - великий і урочистий день, який українці проводять у церкві на врочистому Богослужінні, відвідують родичів, друзів, приймають у себе гостей. Страви цього дня були найрізноманітніші: кожна родина прагнула приготувати найсмачніше, що також пов'язувалося з добробутом на наступний рік. Тому спеціально до Різдва кололи кабанчика, а відтак запікали стегно, готували ковбаси, холодець, різноманітні рулети, рульки, коптили сало. Пироги, бабки, киселі також були незмінними наїдками на різдвяних столах українців. На Різдво здавна дотримуються традицій, які, втім, характерні для всіх великих християнських свят: одягалися лише новий одяг, нічого у цей день не робили, заборонялося шити, прати, прибирати, особливо виносити сміття. Всю їжу готували заздалегідь. Як щедра і гостинна нація, українці цього дня надають особливу увагу гостям: радо зустрічають кожного і щедро пригощають, а також ходять у гості. Правда, усе це відбувається надвечір, бо ранок і день присвячують молитвам і родині. Гарною прикметою вважається, коли на Різдво до господи першим завітає чоловік. Тому жінки намагалися цього дня створювати родинний затишок удома. Правда, ця прикмета діє не на всіх теренах країни, як, утім, й інші святкові прикмети. Приміром, що і в гостях не бажано надовго затримуватися - привітав господарів, віншуючи у гарному колі народження Сина Божого, і даєш можливість родині святкувати у колі найрізніших. Родинні цінності - понад усе. Найбажаніші гості на **Різдво - колядники**. Це могли бути як діти, так і дорослі. Дорослі зазвичай організовувалися у вертепи - цілі театралізовані дійства зі спеціальною атрибутикою, головна з яких - Різдвяна зірка, що символізує Віфлеємську - щасливе свідчення народження Спасителя. Найвідомішою колядкою для українців є, напевне, **"Добрий вечір тобі!"** Колядники співали вітальні пісні-колядки та розігрували жартівливі сценки. Проте в цих жартівливих сюжетах розігрувалися серйозні боки життя українців, щиро бажалося родині щастя, здоров'я та достатку. Господарі обдаровували хороших гостей гостинцями та грошима.

Атрибути Різдва: Це, насамперед, Дідух, свічки, Різдвяна зірка і Різдвяний вінок. Дідух кожна родина прикрашала по-своєму, ставила на найпочесніше місце, зазвичай на покуті. Згодом цей прекрасний автентичний витвір українців замінила ялинка, проте нині він набуває свого другого народження. Різдвяний вінок плетуть з гілок сосни, ялини, ялиці і прикрашають свічками, стрічками, дерев'яними фігурками. Його підвішують над дверима, на стіну або кладуть на різдвяний стіл.

Сакральний зміст різдвяних днів: Різдво Христове – це, в першу чергу, свято добра, миру і милосердя. Українці в цей день - не за чимось наказом, а просто за велінням серця - допомагають, хворим, сиротам, вдовам, жебракам, бродячим тваринам і всім тим, хто з різних причин не відчуває свята. І щиро вірять, що на Різдво небо розкривається землі, і сили небесні виконують все задумане. Але бажання обов'язково повинні бути добрими. Духовне очищення і щира віра в Господа - головне на цьому довгоочікуваному річному святі для всіх християн, яких би церковних чи календарних традицій вони не дотримувалися. А Христос народжується у наших душах щодня. **Як і зараз - Христос народився! Славимо Його!**

Миру, щастя, добробуту, міцного здоров'я! Щасливих свят!

Написала Тетяна Зінченко